

alerta amb l'idioma

sobre alguns termes usats en excursionisme

(i II)

r. amicó

La línia que s'estén al llarg del fons d'un barranc i que marca la coincidència dels dos vessants oposats és el **TÀLVEG**, un cultisme pres de l'alemany (Talweg) però incorporat al nostre llenguatge amb les modificacions ortogràfiques corresponents. Ja hem vist que indica un punt molt determinat i, per tant, és una paraula a usar especialment en termes científics o acadèmics. Doncs, per què, ens preguntem, hem vist usat "vaguada" que és la forma que els castellans donen a "Talweg"? El llenguatge muntanyenc no necessita aquesta paraula, en termes normals d'excursionista; tenim barranc, torrenç, riera, riu, comellar, rasa... per a indicar una depressió del terreny per on s'escorre o es pot escórrer aigua. No creiem que cap excursionista hagi d'arribar a servir-se mai del detall i la concisió expressats per **TÀLVEG** (si no és una persona donada a la pedanteria). Però és que

"vaguada" ho hem sentit dir a gent que no té res de pedant i això ens fa creure que tampoc en castellà no sabien exactament què volia dir. Gangues de la bi-cultura lingüística que pot desembocar, i dissortadament molt sovint desemboca, a la sub-cultura.

Ja que hem parlat d'aigua, aprofitem-ho per a dir que el lloc per on es dona sortida a l'aigua no és pas un "desaigua", sinó un **DESGUÀS**. Així, doncs, naturalment, l'aigua del Siurana **DESGUASSA** a l'Ebre. És clar que, com a verb, també podem utilitzar (tal com hem fet al paràgraf anterior) **DESEMBOCAR**. Però com a substantiu només **DESGUÀS - DESGUASSOS** ens pot ésser útil.

"Cantera" és una paraula correcta a condició que la usem en els seus bons sentits. Com a derivat de **cantar**, amb el sufix **-era**, expressa ganes de cantar, talment com xerrera vol dir ganes de xerrar, badallera, ganes de badallar; casera, ganes de casar-se, etc. Doncs, un excursionista pot tenir **CANTERA**, i bo serà que en tingui. "Cantera" també significa una pedra grossa; per exemple, la Roca del Colom, al Montsant, podria anomenar-se-la una cantera. Però "cantera" no vol dir mai el lloc d'on es treu pedra. Aquesta és una interpretació correcta en castellà, dissortadament no tan sols usada pels excursionistes catalans sinó també per molta altra gent d'aquest país. Nosaltres hem de derivar el nom del lloc d'on es treu la pedra senzillament de la paraula pedra, i utilitzant el mateix sufix que ja vam veure per a gelera, és a dir, **-era**, indicant lloc que conté, que reté, que guarda alguna cosa. I obtindrem **PEDRERA**. Voleu res de més natural i més entenedor?

De la ramificació secundària d'una cadena de muntanyes en podem dir **CONTRAFORT**, o **ESTREP**. Són uns termes usats en el ram de la construcció per a designar les parets de reforç o de sosteniment d'arcs i voltes. En l'ortografia de la terra, també són uns bocins de muntanya que en sostenen o n'aguanten uns altres de més alts. La muntanya de Sant Pere de la Selva és un **CONTRAFORT** (o un **ESTREP**) del Puig d'en Cama. Per què es recorre tan sovint, doncs, al castellà

"estribació"? Per què no ens aturem un moment a meditar que "estribació" és l'equivalent exclusivament foraster del nostre **CONTRAFORT**, o **ESTREP**?

Quan s'ha pujat per un contrafort es pot arribar al capdamunt poc o molt cansat, es pot sentir **CANSAMENT**. Dic **CANSAMENT** com a substantiu derivat del verb **cansar** amb el sufix **-ment**, que indica l'efecte de l'acció expressada pel verb. Com de amuntegar traiem amuntegament, de casar, casament; de començar, començament; de ensenyar, ensenyament; de pagar, pagament; de rebentar, rebentament, etc. Això no obstant, es veu massa sovint "cansanci", un derivat que s'intenta de fer amb un sufix (**-anci**) que no sabem que existeixi dintre dels nostres mecanismes lingüístics.

realisme

i

creativitat

grug art

Entenem que perquè un art sigui comunicable (altrament la seva funció esdevé dubtosa) no pot deixar de tenir vincles amb la realitat, la qual, si més no, és com l'excipient de les seves possibilitats comunicatives.

Parlar d'un art no figuratiu no equival a "no realista", puix que en rigor, ningú